



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 1. Hvmanarum rerum inconstantia. Ea per Nonam designatur. Vtilitas
tentationum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

laudatus Auctor piissimi libelli de imitatione Christi b. Ad crucem igitur aspira anima mea, crucem dilige, crucem amplectere, sponsum tuum cruci confixum contemplare. Hic enim fervet amoris merities, hic Sol in auge est, hic ardor meridianus invalescit, & in plenitudine lucis dilatat radios dilectionis. Felix merities, si nunquam vergeret ad occasum, si calor ejus nunquam tepesceret, si liceret animæ in fervida ejus luce diu cum sponso permanere. Sed non est hujus vitæ tanta felicitas, nam post Sextam sequitur Nonna, qua hora fulscatur splendor, fervor tepescit, & die ad Vesperam inclinante instabilitas, & imperfectio humanæ mentis indicatur.

h Lib. 1. cap. 12.

CAPUT IX.
DENONA.

§. I.

Humanarum rerum inconstantia. Eaper Nonnam designatur. Utilitas tentationum.

ERgonè semper in lubrico versamur miseri homines, & nunquam in eodem statu permanemus? Siccine certa lege statutum est, ut nihil stabile reperiatur sub sole, contrariis motibus, perpetuaque vertigine circumvolvantur universa? Hæc nimirum naturæ nostræ conditio est. Circulus quidam humanarum revolvitur rerum, ut Agapetus a Diaconus sapienter scribit, qui modo sic, modo aliter agit ipsas, & circumfert, atque in his inæqualitas est, eo quod nihil ex præsentibus in eodem statu permaneat. Et quis est qui possit in hac versatili rerum mutatione seipsum semper immutabilem exhibere? Nesciunt stare successus, ait quidam declamator b, & quoties prodire felicitas non potest, redit. Rectè Basilius c Imperator ad Leonem filium; Existima, fili, vitam istam nihil fixum, nihilque stabile, aut perpetuum habere; nam subinde res aliter, atque aliter variantur, & rotæ in morem, quæ circumvolvitur, ea quæ sursum sunt deorsum feruntur, & quæ deorsum jacent, sursum evehuntur. Glorietur David d

a Agapet. de off. Regis ad Justinianum Imp. cap. 11. b Cal. Flaccus decl. 8. c Basl. in exhortat. ad filium cap. 38. d Psalm 29.

in abundantia sua, & dicat, *Non movebor in æternum.* Deus verò faciem ab illo parumper avertat, jam effunduntur gressus ejus, jam labitur, jam conturbatur. Victrices manus attollat Moyses e in cælum; mox enim fatigatas, segnesque demittet, & vincet Amalechites. Jactet se Petrus f mortem ultro appetens pro Christo, mox ad vilissimam ancillulæ vocem ipsum Dei Filium turpi sacrilegio denegabit. Grandia nos etiam spiremus facinora, dum Sol in auge, dum merities in mente, dum lux plenior fulget in anima: jam enim ad vesperam vergente sole, jam senescente die, jam nocte appropinquante nos etiam tepescimus & declinamus, ac præcipites labimur in deteriora. Inconstans est vita nostra, ærumnosa peregrinatio, vita caduca, vita laboriosa, in qua momentis singulis per varios mutabilitatis defectus diversis motibus agitatur. Bibimus de calice mixto ex hoc in hoc, veniunt super nos tempora multa, tempus amplexandi, tempus cessandi ab amplexibus, tempus ridendi, tempus flendi. Sed heu JESU bone! si appendantur in statera horæ gaudii, & horæ luctus; horæ lucis, & tenebrarum, quasi arena maris hæc graviores apparebunt. Quam citò declinat dies, tepescit calor, merities occumbit, & ingruente vespera finitur: Sed ita gradiendum est, donec videatur Deus Deorum in Sion, donec æstuet ille merities, quem nulla potest umbra offuscare. Dies, & nox, fervor, & tempor alternis vicibus regnant in anima. Nunc præsentè dilecto triumphat & exultat: nunc illo fugiente luget, & fit velut mare contritio ejus. Veruntamen justè hæc patitur, si fortè respexit in vanitates, & insanias falsas: tunc enim Sponfus ab illa recedit, & iracundiam simulans nec suspiriis, nec lacrymis revocatur. Quod si etiam meridiano calore succensa ardeat charitate ut Seraphim, dum tamen peregrinatur à Domino, mutationi subjaceat necesse est. Fidem præstet huic doctrinæ admirabili sua eloquentia Augustinus g. Festa, inquit, cum hic homines celebrant suæ luxuriæ, consuetudinem habent constituere organa ante domos suas, aut ponere symphoniam, vel quæcunque musica ad luxuriam servientia, & illicientia, & ubi audita fuerint hæc, quid dicimus qui transimus? Quid hic agitur? Et responderetur nobis aliqua esse festa. Natalitia celebrant, nuptiæ hic sunt: ut non videantur inepta illa cantica, sed excusetur festivitate lætitia. In domo Dei festivitas sempiterna.

Aaaaa 2 na

c Exod. 17: 11. f Matt. 26: 35, 70. g Aug. in Ps. 41.

na est. Non enim aliquid ibi celebratur, & transic. Festum sempiternum, chorus Angelorum, vultus praesens Dei, laetitia sine defectu. Et dies illic festus ita est, ut nec aperiatur initio, nec sine claudatur. De illa aeterna, & perpetua festivitate sonat nescio quid canorum, & dulce auribus cordis, sed si non perstrepit mundus. Ambulanti in hoc tabernaculo admirabili Dei, & miracula Dei in redemptione fidelium consideranti mulcet aurem sonus festivitatis illius, & rapit cervum ad fontes aquarum. Sed quia, fratres, quamdiu sumus in corpore hoc, peregrinamur à Domino, & corpus quod corrumpitur aggravat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem: & si utcumque nebulis diffugatis ambulando per desiderium ad hunc sonum pervenerimus interdum, ut aliquid de illa domo Dei nitendo capiamus; onere tamen quodam infirmitatis nostrae ad consueta recidimus, & ad solita ista dilabimur. Et quomodo ibi inveneramus unde gauderemus, sic hic non deerit quod gemamus. Huc usque Augustinus.

2. Hanc miserrimam rerum nostrarum vicissitudinem hora diei nona manifestè demonstrat; si viro doctissimo credimus, sacrorumque rituum diligentissimo explanatori Amalario Fortunato *h*, qui, dum horae hujus mysteria edisserit, sic loquitur: Status temporis quando Nona celebratur designat fervorem studiorum, quem exercebat mens in altitudine virtutum, aliquantulum tepesfactum esse propter tentationes accidentes. Sicut tunc Sol descendit à centro ad inferiores partes, ita mens, quando tentatur, descendit ab altitudine intimi gaudii ad considerandam naturam suam, atque fragilitatem, & videt quam facilis sit ad occasum. Stat inimicus in insidiis malignis tentans suggestionibus, occultis impugnans incitamentis: nec veretur atroci pugna nobiscum certare, etiamsi divinae gratiae meridiem videat in cordibus nostris coruscantem. Hostis namque callidus, ait magnus Gregorius *i*, quos justitiae luce enitescere conspicit, eorum mentes illicitis desideriis inflammare contendit, ut plerumque plus se urgeri tentationibus sentiant, quam tunc cum lucis internae radios non videbant. Quid autem operetur in anima haec diabolica impugnatio, explicat idem sanctus Pontifex *k* his verbis: Saepè iustorum animus aliquatenus ex tentatione frigescit, sed nequaquam gratia deserit, quae, quò nos durius ex

dispensatione percutit, eò amplius ex pietate custodit. Nam cum tenebrescere per tentationem coeperit, sese iterum lux interna succendit. Sic gratia Divina consurgit ad vesperam quasi fulgor meridianus *l* ei qui timebat, ne juxta Prophetam *m* occideret sibi Sol in meridie, & palparet in meridie, sicut palpare solet caecus in tenebris *n*. Fulgor quippe meridianus in vespere est virtutum renovatio in tentatione. Sententia est viri doctissimi Paschasi *o* Abbatis Corbeiensis, semper tentationem conjunctam habere consolationem Spiritus sancti, qui relevat de infidelitate ad fidem, de desperatione ad spem, de moerore ad gaudium, de lapsu peccati ad veniam. Quantumcunque igitur acerba saeviat tentatio, resiste quisquis es, viriliter age, & memineris scriptum, *p* Tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autem non confundit. Item, *q* Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitae, & *r* qui non est tentatus quid scit? Tentationibus mens eruditur, accenditur amor, custoditur fides, augetur praemium, perficitur animus, probatur virtus, accrescit scientia, magnanimitas exercetur, homo interior roboratur, purgantur vitia, merita cumulantur.

3. Illustrabo hanc doctrinam sanctorum Patrum documentis, ne loqui videar ex proprio sensu. Gregorius iterum audiendus est. Saepè electus ipsa virtutum magnitudine sentit se extolli, unde & tentari se praesentis vitae adversitatibus post virtutes desiderat, ne pejus ex virtutum confidentia cadat. Tentabatur sanè Paulus *s*, cum dicebat datum sibi stimulum carnis, ne magnitudine revelationum extolleretur, cumque rogasset Dominum, Divinum responsum accepit, *sufficit tibi gratia mea*, nam virtus in infirmitate perficitur. Tentabatur etiam sponsa, cum dicebat *t*, *Vocavi & non respondit mihi*. Sed, ut explicat Philo *u* Carpathiorum Episcopus, saepè ad probationem fidei, majoremque profectum charitatis tentatur sponsa, ut pugnare discat, ac vincere. Vocat dilectum suum, & non respondit. Vellet enim assidue alimoniam caelesti palci, internam illa suavitate frui, iis deliciis internis frui, quibus solis se beari posse intelligit; sed corruptibili mole corporis impedita saepè decedit, donec adveniat tempus,

h Amal. lib. 3. c. 6. *i* Gregor. lib. 29. mor. cap. 12.
k Id. ibid. lib. 10. cap. 12.

l Job. 11: 17. *m* Amos 8: 9. *n* Deuter. 28: 29.
o Paschal. lib. 3. in lament. Ieremia. *p* Ad Roman. 5: 3. *q* Iacob. 1: 12. *r* Eccl. 34. 3. *s* 2 Cor. 12: 7. *t* Cant. 5: 7. *u* Philo Episc. in c. 5. Contlic.

quo à corpore evocetur. Sanctus Pater inter Isaacum x libro de contemptu mundi, diffusa, & eleganti oratione demonstrat, quod, quando magis proficit homo, tanto majores habet tentationes. Abbas Dorotheus y; Tentatio, inquit, omne bonum necessarium aut præcedit, aut sequitur, neque opus bonum dici potest, aut secundum Deum, nisi tentatione approbetur. Richardus Victorinus z; Quamto, ait, acrioribus tentationibus urgemur, quamto crebrioribus periculis exercemur, tantò perfectius ad discretionem erudimur, & sæpè aliarum virtutum damna discretionis sunt lucra. Quia verò viris perfectioribus gravissimum imminet periculum ex incauta securitate, admonet eos Bernardus a, ut capere fatagant vulpes parvulas, quæ vineam Domini Sabaoth domoliuntur. Porrò vulpes tentationes sunt. Exclamat autem experientia rerum magistrâ instructus sanctus Pater. Quamto ingreſſos vias vitæ, progressos ad meliora, super semitas iustitiæ benè, secureque proficiscentes fraude vulpium harum turpiter supplantatos expertus sum, & serò in se virtutum suffocatos plangere fructus? Cum igitur non desint luctuosa vitiorum certamina, præsertim post meridiei fervorem, post gratiæ claritatem, magno iudicii moderamine custodiri, & in quodam medio librari anima debet, quatenus nec de virtute extollatur, nec de tentatione desperet. Idcirco nona diei hora in hymnis, & supplicationibus Deum glorificamus, ut non permittat ultra vires nos tentari, ut qui jam nos dignatus est in filiorum numero computare, non debeat aliquando de malis astibus noctris contristari.

§. I I.

Numerus Novenarius infausus. Hora Nova mysteria. Cur oremus hac hora.

1. **I**psè numerus Novenarius à denarii perfectione deficiens operum imperfectionem designat, ut Rabanus b Archiepiscopus Moguntinus observat. In cuius rei typum novem partes, id est imperfectionem, nobis; decimas autem n Deo adscribimus. Vix in sacris Literis hunc numerum laudabiliter positum invenies. Nam, ut ait Ambrosius c, Novenarius bella, dissidia,

x Isaac. de cont. mundi cap. 42. y Dorothei doct. 19. z Richard. de Prep. animi ad contempl. cap. 68. a Bern. ser. 64, in Cantic. b Raban. l. 17. in Hieremiam cap. 52. c Ambros. lib. de mansuetib. filior. Isracl.

& lites Divinis indicat oraculis: unitas verò Novenario superveniens denarium perficit, & pacem, amicitiamque designat. A Novenario numero dicti Novenses Dii, de quibus agit Arnobius d in libris adversus gentes, quod hic numerus, ut ait Varro e in movendis rebus potentissimus habeatur. In Antiquorum sacrificiis ad funera, & expiationes spectabat hic numerus. Tullo regnante cum Romæ nunciatum esset in monte Albano lapidibus pluuisse, Novemdiale sacrum publicè susceptum est. Eadem sacra ob aliud simile prodigium instaurata sunt C. Claudio Nerone, & M. Licinio Coss. Mansitque solemne, quod Titus Livius f, & Julius Obsequens g testantur, ut quandocunque prodigium nunciaretur, feriæ per novem dies agerentur. Fletus, & exequias pro mortuis per novem dies commemorant Homerus h, Horatius i, & Apuleius k. Hunc eundem numerum mœstitiæ symbolum fecerunt veteres, Græcè enim notatur litera Θ Thita, quam mortem denotare docet Isidorus, tum quia cordis humani transfixi speciem refert, tum quia initialis est Græci nominis Θάνατος, quod mortem significat. Hinc ait Satyricus l:

Et potis est visium mortis præfigere Thita.

Et alius Poeta,

O multum ante alias in felix litera Thita.

Narrat Asconius Pedianus m, quod quando sortes mittebantur in urnam, Θ Thita erat signum damnationis, τ Tau absolutionis. De Novenario in Divinis legendus Plotinus n libro de triplici reditu animæ ad Deum, ac ibidem Marsilius Ficinus. Beatus Rampertus o Episcopus Brixienſis in tractatu de Translatione S. Philastrii sic disserit de Novenario. Hic numerus vi & natura secundus tetragonus est, qui per ternarium conficitur, & in ipso resolvitur. Nonnè ter tres novem faciunt? Et Novenarius dividi æquè non potest, nisi in tribus ternariis, & ab ipsa nos esse formatos, & per ipsam justè resolveri.

2. Sunt qui dicant p hac hora ejectos primos parentes è paradiso, nam post meridiem

A a a a 3

ambula-

d Arnob. in f. l. 3. e Varrol. 4. de ling. Lat. f T. Livius l. 1. dec. 1. g Jul. Obseq. lib. de prodigiis. h Homer. Iliad. 24. vers. 660. i Horat. in Epod. k Apul. l. 5. metam. l Persius Sat. 4. m Asconius in orat. Ciceronis contra Verrem. n Plotin. lib. 3. enn. 1. o Rampertus apud Surium die 18. Julii, p Moses Barc. p. 1. de paradisi. cap. 28.